

ZN.K.5183.1.2024.KB

Koszalin, dnia 05 stycznia 2023 r.

**RZYMSKOKATOLICKA PARAFIA
pw. Niepokalanego Poczęcia NMP
ul. Bolesława Chrobrego nr 7
75-063 KOSZALIN**

Dotyczy: wydania zaleceń dla kościoła pomocniczego pw. św. Józefa Oblubieńca NMP przy ul. Biskupa Czesława Domina 10 w Koszalinie, działka nr 109/3 obręb ewidencyjny 0021 Koszalin, do modernizacji instalacji elektrycznej średnio- i niskoprądowej oraz pełnej konserwacji ścian we wnętrzu świątyni.

Odpowiadając na pismo z dnia 03.08.2023 r. (data wpływu 03.08.2023 r.), Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków informuje, iż:

1. Kościół pomocniczy pw. św. Józefa Oblubieńca NMP W Koszalinie, wybudowany w latach 1869-70 w stylu neogotyckim, został wpisany do rejestru zabytków pod numerem 1262 (obecny numer rejestru woj. zachodniopomorskiego A-774) decyzją z dnia 31 grudnia 1998 r. w granicach działki nr 109/1 w obrębie 0021 m. Koszalin, jako „bardzo cenny element kulturowego krajobrazu i historycznego dziedzictwa miasta”. Był pierwszym i jedynym od czasów reformacji kościołem katolickim; dziś jest jedyną zachowaną świątynią neogotycką w Koszalinie. Do jego powstania przyczyniło się wielu fundatorów, m. in. Związek św. Bonifacego, kardynał Jerzy Haulik z Zagrzebia, biskupi węgierscy oraz parafianie przy znaczącym udziale pracujących wówczas w Koszalinie Polaków;
2. Kościół o odwróconej orientacji, wzniesiony z cegły w wątku krzyżowym, założony na planie prostokąta, salowy, z wyodrębnionym prezbiterium zamkniętym trójbocznie, ujętym dwoma aneksami. Prostokątścienną bryłę wpisaną w dwie działki budowlane nakrywa dwuspadowy dach, pierwotnie pokryty łupkiem, obecnie dachówką karpiówką. Fasadę wpisaną we wschodnią pierzeję ulicy ks. Bpa Cz. Domina zamyka trójkątny szczyt z ażurową czworoboczną wieżą dzwoniczną zwieńczoną wysmukłym ceglany hełmem z kulą i krzyżem. Opracowane bardzo starannie elewacje zdobi bogaty detal architektoniczny (kwiatony, czołganki, fryzy). O wysokiej wartości kościoła stanowi także unikalny zespół zachowanego prawie kompletnie oryginalnego wyposażenia i wystroju z czasu budowy – stolarka, witraże, empora, strop, prospekt organowy i organy, ołtarz główny i ołtarze boczne, ambona, rzeźby, Droga Krzyżowa (Szkola monachijska), i wiele innych.

3. Przeprowadzone w latach 2019 - 2023 r. wizje lokalne wykazały, że kościół znajduje się w złym stanie zachowania i wymaga pilnie podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich i remontowych, opisanych w „Orzeczeniu o stanie technicznym z wnioskami konserwatorskimi do remontu elewacji wraz z detalem architektonicznym, Kategoria obiektu: X, Obiekt: Kościół pomocniczy pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, Lokalizacja: 75-062 Koszalin, ul. Ks. Biskupa Czesława Domina 10 dz. nr 109/3 obr. 0021 Koszalin, JE:326101_1.0021.109/3” opracowanym w październiku 2020 r. na zlecenie WUOZ w Szczecinie przez rzeczoznawcę budowlanego mgr inż. Zbigniewa Kocura i konserwatora dzieł sztuki mgr Magdę Caban, PUH AGRO-HATECH mgr inż. Zbigniew Kocur, ul. Bzów 14, 75-630 Koszalin, zaakceptowanym przez ZWKZ.
4. Zgodnie z oceną wytycznymi zawartymi w „Orzeczeniu (...)”, „ogólny stan techniczny ocenia się jako zły, stwarzający zagrożenie dla ludzi i mienia”. „W celu usunięcia stanu zagrożenia dla bezpieczeństwa życia ludzi i mienia oraz poprawy kondycji technicznej budynku kościoła, w trybie pilnym należy przeprowadzić (...) m. in. wymianę wewnętrznej instalacji elektrycznej oświetlenia i gniazd wtykowych oraz niskoprądowych instalacji elektrycznych sygnalizacji pożaru i włamania, dezynfekcję i dezynsekcję drewnianych konstrukcji, remont budowlano-konserwatorski lica zewnętrznego ścian – w pierwszej kolejności elewacji wschodniej (frontowej) oraz całego wystroju i detalu architektonicznego”.
5. W związku z powyższym, Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie Kierownik Delegatury w Koszalinie, działając na podstawie art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.) przekazuje następujące zalecenia konserwatorskie w zakresie modernizacji instalacji elektrycznej i niskoprądowej oraz wnętrza kościoła pomocniczego pw. św. Józefa Oblubieńca w Koszalinie:
  - z uwagi na zły stan zachowania oryginalnej stolarki drzwiowej i ślusarki (ramiakowo-płycinowej z dekoracyjnymi płycinami, okuciami i ślusarką) zaleca się przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich, rekonstrukcja 1 skrzydła drzwiowego, zgodnie z programem prac konserwatorskich i restauratorskich opracowanym przez dyplomowanego konserwatora zabytków;
  - przeprowadzenie prac konserwatorskich przy oknach witrażowych, zgodnie z programem opracowanym przez mistrza witrażownictwa (demontaż ramiaków okiennych, demontaż szklenia witrażowego z inwentaryzacją poszczególnych kwater, usunięcie pozostałości kitu szklarskiego, usunięcie przemałowań, wykonanie napraw stolarskich drewna – klejenie pęknięć, flekowanie szczelin, impregnacja, konserwacja elementów ślusarskich); zaleca się usunięcie wszystkich cementowych zapraw oraz wykonanie prawidłowego szklenia ochronnego zewnętrznego;
  - z uwagi na stwierdzone liczne ślady żerowania owadów w drewnie (kołatka domowego i spuszczela pospolitego), zaleca się przeprowadzenie dezynsekcji

i dezynfekcji całego wnętrza metodą fumigacji i chemiczną, a następnie impregnację trójfunkcyjnymi środkami dopuszczonymi do stosowania w pomieszczeniach przeznaczonych na stały pobyt ludzi, drewnianej więźby dachowej nad nawą, prezbiterium i aneksami wraz z deskowaniem, oraz stropów, podłóg, schodów i drewnianego wyposażenia wnętrza;

- zaleca się wykonanie miejscowych napraw pokrycia dachowego i obróbek blacharskich; w przypadku konieczności wymiany pokrycia zaleca się przywrócenie pierwotnego pokrycia dachu z kamiennego łupka, oraz przywrócenie pierwotnej formy krzyża;

- wykonanie przeglądu całego systemu odprowadzania wód opadowych z dachu; wykonanie odpowiednich spadków rynien, sprawdzenie drożności przykanalików odprowadzających deszczówkę do miejskiej kanalizacji deszczowej;

- z uwagi na stwierdzony zły stan techniczny instalacji elektrycznej, zagrażający bezpieczeństwu budowli, i pilną konieczność jej wymiany, zaleca się opracowanie projektu modernizacji instalacji elektrycznej i niskoprądowej w uzgodnieniu z dyplomowanym konserwatorem zabytków, uwzględniającego zalecenie prowadzenia przewodów w kanałach przyposadzkowych i nad stropem, z ograniczeniem do minimum ingerencji w wystrój tynkarski i malarski ścian. W miejscach wytypowanych do prowadzenia instalacji na ścianach należy przeprowadzić badania konserwatorskie i odkrywki przed przystąpieniem do prac, w związku z możliwością występowania oryginalnych polichromii;

- z uwagi na bogaty wystrój malarski sklepienia i ścian prezbiterium, ściany i łuku tęczowego oraz ścian wewnętrznych nawy, udokumentowany na archiwalnych fotografiach, wtórnie zamalowany, przed podjęciem jakichkolwiek prac przy ścianach wewnętrznych i sklepieniu nad prezbiterium, po ustawieniu rusztowań należy przeprowadzić odkrywki sondażowe i badania konserwatorskie (w tym badania stratygraficzne) przez dyplomowanego konserwatora zabytków w celu ustalenia stopnia zachowania pierwotnego wystroju malarskiego, oraz opracować program prac konserwatorskich i restauratorskich dla oryginalnych polichromii ściennych i sklepiennych przez dyplomowanego konserwatora zabytków; ostateczną decyzję o zakresie i sposobie prowadzenia prac konserwatorskich należy podjąć komisyjnie z udziałem przedstawiciela urzędu konserwatorskiego, po zakończeniu badań; w pierwszej kolejności zaleca się usunięcie wszystkich wtórnych nawarstwień w postaci zapraw cementowych, szpachlówek gipsowych i powłok malarskich metodami nieinwazyjnymi, ustalonymi na podstawie prób, zaakceptowanymi przez komisję konserwatorską;

- dla oryginalnych elementów drewnianych wystroju wnętrza (empora i prospekt organowy, strop, rzeźby, ławki, nastawa ołtarzowa, ambona, rzeźby Świętych, 14 stacji Drogi Krzyżowej, anielskie wsporniki, detale architektoniczne, wyposażenie

zakrystii) należy przeprowadzić odkrywki sondażowe w celu ustalenia stopnia zachowania oryginalnych dekoracji oraz przeprowadzić badania konserwatorskie (w tym badania laboratoryjne – stratygrafię, indentyfikację pigmentów i spoiw). Na podstawie badań przeprowadzonych przez dyplomowanego konserwatora zabytków należy opracować program badań konserwatorskich uzgodniony przez ZWKZ;

- zaleca się wykonanie odkrywek sondażowych posadzki w celu ustalenia rodzaju i stopnia zachowania oryginalnej posadzki wewnętrznej oraz jej przywrócenie;
- zaleca się przywrócenie pierwotnej atrybucji rzeźbom świętych;
- zaleca się przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy instrumencie organowym.

Z up. ZACHODNIOPOMORSKIEGO
WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW
Kierownik Delegatury w Koszalinie

mgr Dorota Raczkowska

Otrzymują:

1. Adresat (2 egz.)
2. a/a